



ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ  
„Др Милан Јовановић Батут”

# ДЕФИНИЦИЈЕ СЛУЧАЈЕВА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

2017.

**Издавач:**

Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”

**Преузимање, превод и адаптација:**

Стручни тим Института за јавно здравље Србије  
„Др Милан Јовановић Батут”

**Лектура и коректура:**

Тамара Груден

**Дизајн и графичка обрада:**

Милица Салашки

**Место и година издавања:**

Београд, 2017.

Овај документ је у сагласности са Одлуком Европске комисије број 2012/506/ЕУ од 8. августа 2012. године у којој су објављене ревидиране дефиниције случајева заразних болести које подлежу обавезном пријављивању у Европској унији. Поменута одлука је допуна ранијих одлука – број 2002/253/ЕС и 2119/98/ЕС Европског парламента (*COMMISSION DECISION of 08/VIII/2012 amending Decision 2002/253/EC laying down case definitions for reporting communicable diseases to the Community network under Decision No 2119/98/EC of the European Parliament and of the Council*).

Поред наведених дефиниција у Србији се користе и дефиниције случајева заразних болести Светске здравствене организације (СЗО).

Како дефиниције случајева заразних болести подлежу сталном ревидирању, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” ће благовремено вршити ревизију и ажурирање овога документа на веб страници [www.batut.org.rs](http://www.batut.org.rs) у складу са активностима СЗО, Европског центра за контролу и превенцију болести, Европске комисије и парламента Европе.

**Стручни тим Института за јавно здравље Србије  
„Др Милан Јовановић Батут”**

## САДРЖАЈ

УВОД .....	1
СИНДРОМ СТЕЧЕНОГ НЕДОСТАТКА ИМУНИТЕТА (AIDS) И ИНФЕКЦИЈА HIV-ом.....	5
ЦРНИ ПРИШТ, АНТРАКС (ANTHRAX).....	9
ПТИЧИЈИ ГРИП А (H5) ИЛИ ВИРУС А (H5N1) КОД ЉУДИ .....	11
БОТУЛИЗАМ (BOTULISMUS) .....	13
БРУЦЕЛОЗА (BRUCELLOSIS) .....	15
БОЛЕСТ УЗРОКОВАНА САМПУЛОБАКТЕР-ОМ (САМПУЛОБАКТЕРИОЗИС) .....	16
ХЛАМИДИЈАЗА, ИНФЕКЦИЈА УЗРОКОВАНА CHLAMIDIA TRACHOMATIS (CHLAMIDIASIS), укључујући и LYMPHOGRANULOMA VENEREUM, LGV .....	17
КОЛЕРА (CHOLERA).....	19
ВАРИЈАНТА CREUTZFELDT-ЈАКОВ-ОВЕ БОЛЕСТИ (vCJB).....	20
КРИПТОСПОРИДИОЗА (CRYPTOSPORIDIOSIS).....	22
ДИФТЕРИЈА (DIPHTHERIA) .....	23
ЕХИНОКОКОЗА (ECHINOCOCCOSIS).....	25
ИНФЕКЦИЈЕ СА ESCHERICHIA COLI КОЈЕ ПРОДУКУЈУ SHIGA TOXIN/VEROCYTO-TOXIN (STEC/VTEC).....	26
ЂАРДИЈАЗА (GIARDIASIS, LAMBLIASIS).....	28
КАПАВАЦ, ГОНОРЕЈА (GONORRHOEA).....	29
НАЕМОРИЛУС ИНФЛУЕНЗАЕ, ИНВАЗИВНА БОЛЕСТ .....	30
ХЕПАТИТИС А.....	31
ХЕПАТИТИС Б .....	32
ХЕПАТИТИС Ц.....	33
ГРИП, ИНФЛУЕНЦА .....	34
ГРИП А (H1N1), ИНФЛУЕНЦА А (H1N1).....	36
ЛЕГИОНАРСКА БОЛЕСТ .....	37
ЛЕПТОСПИРОЗА (LEPTOSPIROSIS) .....	38
ЛИСТЕРИОЗА (LISTERIOSIS).....	40
МАЛАРИЈА (MALARIA) .....	42
МАЛЕ БОГИЊЕ (MORBILLI) .....	43
МЕНИНГОКОКНА БОЛЕСТ, ИНВАЗИВНА .....	44
ЗАУШКЕ – МУМПИС (PAROTITIS EPIDEMICA) .....	45
ВЕЛИКИ КАШАЉ (PERTUSIS).....	46
КУГА (PESTIS).....	47
ПНЕУМОКОКНА ИНВАЗИВНА БОЛЕСТ .....	48
ДЕЧЈА ПАРАЛИЗА (POLIOMYELITIS ANTERIOR ACUTA).....	49
Q ГРОЗНИЦА (FEBRIS Q) .....	50
БЕСНИЛО (RABIES, LYSSA).....	51
ЦРВЕНКА (RUBELLA) .....	52
РУБЕЛА, КОНГЕНИТАЛНА (укључујући конгенитални рубела синдром).....	54
САЛМОНЕЛОЗА (SALMONELLOSIS) .....	56

ТЕШКИ АКУТНИ РЕСПИРАТОРНИ СИНДРОМ – SARS .....	57
ДИЗЕНТЕРИЈА, ШИГЕЛОЗА (DYSENTERIA BACILLARIS, SHIGELLOSIS).....	60
ВЕЛИКЕ БОГИЊЕ (VARIOLA VERA).....	61
СИФИЛИС (SYPHILIS, LUES) .....	63
СИФИЛИС (КОНГЕНИТАЛНИ и НЕОНАТАЛНИ) .....	65
ТЕТАНУС, ЗЛИ ГРЧ.....	67
КРПЕЉСКИ МЕНИНГОЕНЦЕФАЛИТИС .....	68
КОНГЕНИТАЛНА ТОКСОПЛАЗМОЗА .....	69
ТРИХИНЕЛОЗА (TRICHINELLOSIS, TRICHINOSIS).....	70
ТУБЕРКУЛОЗА (TUBERCULOSIS).....	71
ТУЛАРЕМИЈА (TULARAEMIA).....	73
ТРБУШНИ ТИФУС/ПАРАТИФУС.....	75
ВИРУСНЕ ХЕМОРАГИЈСКЕ ГРОЗНИЦЕ.....	76
WEST NILE ГРОЗНИЦА .....	77
ЖУТА ГРОЗНИЦА .....	79
ЈЕРСИНИОЗА (YERSINIOSIS).....	80

## УВОД

### ТУМАЧЕЊЕ КРИТЕРИЈУМА У ДЕФИНИЦИЈИ И КЛАСИФИКАЦИЈИ СЛУЧАЈЕВА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

#### Клинички критеријуми

Клинички критеријуми укључују уобичајене и релевантне знакове и симптоме болести који појединачно, или у комбинацији, јасно или индикативно указују на одређену заразну болест. Клинички критеријуми представљају уопштене симптоме и знакове одређене заразне болести и не морају укључивати све клиничке карактеристике одређене заразне болести.

#### Лабораторијски критеријуми

Лабораторијске критеријуме чини списак лабораторијских метода које се користе за потврду одређене заразне болести. Обично је довољна једна од наведених метода за потврду. У случајевима када је потребна одређена комбинација метода за дефинитивну лабораторијску потврду, у документу је то посебно назначено.

Типови узорака потребни за спровођење лабораторијских анализа наведени су само ако се одређени узорци сматрају релевантним за потврду дијагнозе.

Лабораторијски критеријуми за вероватне случајеве наведени су само за неке унапред одређене изузетке. Ови лабораторијски критеријуми се састоје од листе лабораторијских метода које се могу користити да потпомогну дијагнозу заразне болести, али се не сматрају потврдним.

#### Епидемиолошки критеријуми и епидемиолошка повезаност

Епидемиолошки критеријуми који се наводе у овом документу сматрају се задовољеним само када се јасно може утврдити постојање епидемиолошке повезаности.

Епидемиолошка повезаност, у времену инкубације, дефинисана је на један од следећих шест начина:

- **Пренос са човека на човека** (интерхумани пренос) – ако је особа била у контакту са особом код које је болест потврђена на начин који омогућава пренос инфекције

- **Пренос са животиње на човека** – ако је особа имала контакт са животињом код које је лабораторијски потврђена колонизација или инфекција, на начин који омогућава пренос инфекције
- **Изложеност заједничком извору** – ако је особа била изложена истом извору или начину преноса инфекције којем је био изложен неки потврђени случај
- **Изложеност контаминираној храни/води за пиће** – ако је особа конзумирала храну или воду за коју је лабораторијски потврђено да је контаминирана, или прехранбене производе произведене од животиње код које је лабораторијски потврђена инфекција или колонизација
- **Изложеност факторима из спољашње средине** – ако је особа била изложена води (на начин који није пијење, нпр. купањем) или је имала контакт са контаминираним површинама, код којих је лабораторијски потврђена контаминација
- **Изложеност у лабораторијским условима** – ако особа ради у лабораторији у којој је могуће излагање проузроковачима заразних болести.

Особа се може сматрати епидемиолошки повезаном са потврђеним случајем ако је барем један случај у ланцу преноса лабораторијски потврђен. У случају појаве епидемије заразних обољења која се преносе путем прљавих руку или ваздухом, не мора бити утврђен ланац преноса да би се сматрало да је случај епидемиолошки повезан.

Пренос се може догодити на неки од следећих начина:

- **ваздухом:** преносом аеросола са заражене особе на мукозне мембране друге особе током кашљања, плувања, певања или говора, или при инхалацији аеросола зараженог микроорганизмима
- **контактом:** директни контакт са зараженом особом (преко коже или слузокоже) или са зараженом животињом (нпр. ујед, додир) или индиректни контакт са инфективним материјалима (телесна течност, крв) или контаминираним предметима
- **вертикално:** са мајке на дете, интраутерино или као резултат размене телесних течности током перинаталног периода
- **преко вектора:** индиректни пренос зараженим комарцима, крпељима и другим инсектима који преносе болести на људе преко уједа/убода
- **преко хране или воде:** конзумацијом потенцијално контаминираних хране или воде.

## **Класификација случаја заразне болести**

Случај оболевања од заразне болести може се класификовати као „могућ”, „вероватан” и „потврђен”.

Период инкубације одређене болести наведен је у додатним информацијама како би помогао у процени постојања епидемиолошке повезаности.

### **Могућ случај**

Могућ случај означава случај класификован као могућ за потребе пријављивања. Најчешће је то случај који задовољава клиничке критеријуме на начин на који је то описано у самој дефиницији болести, без епидемиолошких или лабораторијских доказа. Одређивање случаја као могућег има високу сензитивност и ниску специфичност. Оваква класификација омогућава откривање већине случајева, али са могућношћу да се у овој категорији нађу и неки лажно позитивни случајеви.

### **Вероватан случај**

Вероватан случај означава случај класификован као вероватан за потребе пријављивања.

Најчешће је то случај који задовољава клиничке критеријуме и код кога је установљено постојање епидемиолошке повезаности на начин наведен у самој дефиницији болести. Лабораторијски тестови за вероватне случајеве су потребни само за неке болести.

### **Потврђен случај**

Потврђен случај означава случај класификован као потврђен за потребе пријављивања.

Потврђени случајеви су лабораторијски потврђени случајеви оболевања од одређене заразне болести. Они могу, али и не морају, испуњавати клиничке критеријуме који су описани у дефиницији болести. Класификација случаја као потврђеног има високу специфичност и ниску сензитивност, што значи да ће већина потврђених случајева бити стварно оболеле особе при чему постоји и могућност да неки случајеви остану неоткривени.



Клинички критеријуми не указују на чињеницу да су многи акутни случајеви оболевања од заразних болести асимптоматски (нпр. хепатитис А, Б и Ц, кампилобактероза, салмонелоза), иако те болести могу бити од националног јавноздравственог значаја.

У зависности од података добијених током испитивања случаја заразних болести, потврђени случајеви могу бити сврстани у једну од три наведене категорије:

1. **Лабораторијски потврђени случај са клиничким критеријумима:** случај испуњава лабораторијске критеријуме потврђеног случаја, као и клиничке критеријуме наведене у дефиницији случаја
2. **Лабораторијски потврђени случај са непознатим клиничким критеријумима:** случај испуњава лабораторијске критеријуме за потврду случаја, али нису доступни или су непознати подаци везани за клиничке критеријуме (нпр. постоји само лабораторијски извештај)
3. **Лабораторијски потврђен случај без клиничких критеријума:** случај испуњава лабораторијске критеријуме за потврду случаја, али не испуњава клиничке критеријуме из дефиниције случаја или је случај асимптоматски.

## **СИНДРОМ СТЕЧЕНОГ НЕДОСТАТКА ИМУНИТЕТА (AIDS) И ИНФЕКЦИЈА HIV-ом**

### **Клинички критеријуми (AIDS)**

Особа инфицирана вирусом хумане имунодефицијенције (HIV) која има неко клиничко стање наведено у дефиницији случаја европске надзорне мреже за AIDS (видети Додатак 1 и Додатак 2):

1. Одрасле особе и адолесценти узраста  $\geq 15$  година
2. Деца узраста  $< 15$  година

### **Лабораторијски критеријуми за дијагнозу инфекције узроковане HIV-ом**

#### **I. Одрасли, адолесценти и деца узраста $\geq 18$ месеци**

Барем један од следећа три критеријума:

- Позитиван резултат скрининг теста за антитела на HIV или комбинованог скрининг теста (тест за антитела на HIV и HIV p24 антиген), који је потврђен специфичнијим тестом за анти-HIV антитела (нпр. *Western Blot* тестом);
- Позитиван резултат 2 EIA теста за детекцију анти-HIV антитела потврђен позитивним резултатом неког другог EIA теста;
- Позитивни резултати из два различита узорка коришћењем барем једне од следећих метода:
  - Доказ нуклеинске киселине HIV-а (HIV RNK, HIV DNK);
  - Налаз HIV-а тестом за HIV p24 антиген, укључујући и тест неутрализације;
  - Изолација HIV-а.

#### **II. Деца узраста $< 18$ месеци**

Позитивни резултати у два различита узорка (искључујући крв из пупчане врпце) коришћењем барем једног од следећа три теста за откривање HIV-а:

- Изолација HIV-а;
- Налаз нуклеинске киселине HIV-а (HIV RNK, HIV DNK);
- Налаз HIV-а тестом за HIV p24 антиген, укључујући и тест неутрализације код детета  $\geq 1$  месец старости.

## Епидемиолошки критеријуми

Нису примењиви (у даљем тексту: Н. П.)

## Класификација случаја

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:**

- Инфекција HIV-ом: особа која задовољава лабораторијске критеријуме за дијагнозу инфекције HIV-ом
- AIDS: особа која задовољава клиничке критеријуме за AIDS и лабораторијске критеријуме за дијагнозу инфекције HIV-ом.

**Додатак 1.** Индикаторске болести за AIDS, према европској дефиницији AIDS-а из 1993. године

### А. ОПОРТУНИСТИЧКЕ ИНФЕКЦИЈЕ

1 = Бактеријске инфекције, мултипле или рекуренте код детета млађег од 13 година

2 = Кандидијаза бронха, трахеје или плућа

3 = Кандидијаза езофагуса

4 = Кокцидиоидомикоза – дисеминирана или екстрапулмонална

5 = Криптококоза – екстрапулмонална

6 = Криптоспоридијаза – хронична цревна (трајања > 1 месец)

7 = Цитомегаловирусна болест (осим јетре, слезине и лимфних чворова) код болесника старијег од месец дана

8 = Цитомегаловирусни ретинитис (са губитком вида)

9 = *Herpes simplex* – хронични улкус(и) (трајања >1 месец), или бронхитис, пнеумонитис, езофагитис код болесника старијег од месец дана

10 = Хистоплазмоза – дисеминирана или екстрапулмонална

11 = Изоспоријаза – хронична цревна (трајања >1 месец)

12 = *Mycobacterium avium complex* или *M. kansasii* – дисеминирана или екстрапулмонална

13 = *Mycobacterium tuberculosis* (пулмонална\*) – било које локализације код особе старије од 12 година

14 = *Mycobacterium tuberculosis* (екстрапулмонална) – било које локализације

15 = *Mycobacterium* друге или недефинисане врсте – дисеминирана или екстрапулмонална

16 = Пнеумонија узрокована паразитом *Pneumocystis carinii*

17 = Пнеумонија (рецидивирајућа\*) код особе старије од 12 година

18 = Прогресивна мултифокална леукоенцефалопатија

19 = Сепса узрокована салмонелама (рецидивирајућа)

20 = Токсоплазмоза мозга код особе старије од 12 година

## Б. ОСТАЛЕ БОЛЕСТИ

21 = Карцином цервикса (инвазивни\*) код особе старије од 12 година

22 = HIV-енцефалопатија

23 = Капошијев сарком

24 = Лимфоидна интерстицијумска пнеумонија код детета млађег од 13 година

25 = Буркитов лимфом (или истовредан ентитет)

26 = Имунобластични лимфом (или истовредан ентитет)

27 = Примарни лимфом централног нервног система

28 = Синдром пропадања узрокован HIV-ом

## Ц. ИНДИКАТОРИ БОЛЕСТИ СА НЕПОТПУНИМ ИНФОРМАЦИЈАМА

(примењиви само у случају да недостају детаљне информације)

30 = Опортунистичке инфекције, неспецифициране

31 = Лимфом, неспецифициран

\* Болести усвојене 1993. у обновљеној и проширеној дефиницији AIDS-а.

**Додатак 2.** Индикаторске болести за AIDS код деце, према европској ревизији из 1995. године

## ИНДИКАТОРСКЕ БОЛЕСТИ НЕЗАВИСНЕ ОД ЛАБОРАТОРИЈСКИ ДОКАЗАНЕ HIV ИНФЕКЦИЈЕ

Кандидијаза бронха, трахеје или плућа

Криптококоза – екстрапулмонална

Криптоспоридијаза – хронична цревна (трајања > 1 месец)

Цитомегаловирусна болест (осим јетре, слезене и лимфних чворова) код болесника старијег од месец дана

*Herpes simplex* – хронични улкус(и) (трајања >1 месец), или бронхитис, пнеумонитис, езофагитис код болесника старијег од месец дана

Капошијев сарком

Лимфом мозга (примарни)

Лимфоидна интерстицијумска пнеумонија или плућна лимфоидна хиперплазија

*Mycobacterium avium compleks* или *M. kansasii* болест, дисеминирана, захвата друге органе осим плућа, коже, цервикалне или хиларне лимфне чворове

*Pneumocystis carinii* пнеумонија

Прогресивна мултифокална леукоенцефалопатија

Токсоплазмоза мозга код болесника старијег од месец дана

## ИНДИКАТОРСКЕ БОЛЕСТИ УЗ ЛАБОРАТОРИЈСКИ ДОКАЗАНУ HIV ИНФЕКЦИЈУ

Бактеријске инфекције, мултипле или рекурентне

Кокцидиоидомикоза – дисеминирана (екстрапулмонална, изван цервикалних и хиларних лимфних чворова)

HIV енцефалопатија

Хистоплазмоза – дисеминирана (екстрапулмонална, изван цервикалних и хиларних лимфних чворова)

Изоспоридиоза са проливом у трајању дужем од месец дана

Лимфом малих ћелија (Буркит) или имунобластичан или лимфом великих ћелија Б-лимфоцита или непознатог имунолошког фенотипа

Болест узрокована микобактеријама које нису *Mycobacterium tuberculosis*, дисеминирана, захвата друге органе осим плућа, коже, цервикалне или хиларне лимфне чворове

*Mycobacterium tuberculosis*, дисеминирана или плућна

Рекурентна салмонелозна сепса која није узрокована *S. typhi*

Синдром пропадања узрокован HIV-ом

## **ЦРНИ ПРИШТ, АНТРАКС** **(ANTHRAX)** *(Bacillus anthracis)*

### **Клинички критеријуми**

Особе које имају један од следећих клиничких облика:

#### Кутани антракс

Барем један од следећа два критеријума:

- лезија коже у облику папуле или везикуле
- удубљени црни чир окружен едемом.

#### Гастроинтестинални антракс

– повишена телесна температура или осећај грознице  
и барем један од следећа два критеријума:

- снажан бол у абдомену
- пролив.

#### Инхалацијски антракс

– повишена телесна температура или осећај грознице  
и барем један од следећа два критеријума:

- акутни респираторни дистрес синдром
- радиолошки доказ о проширењу медијастинума.

#### Менингитис/менингонцефалитис узрокован са *Bacillus anthracis*

– грозница  
и барем један од следећа три симптома:

- конвулзије
- губитак свести
- менингеални знаци.

#### Антракс сепса (или септикемија узрокована са *Bacillus anthracis*)

### **Лабораторијски критеријуми**

- изолација *Bacillus anthracis* из клиничког узорка
- доказ нуклеинске киселине *Bacillus anthracis* из клиничког узорка

Позитиван брис носа без клиничких симптома не доприноси потврди дијагнозе случаја.

## **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- пренос са животиње на човека
- изложеност заједничком извору
- изложеност контаминираној храни/води за пиће.

## **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** случај који задовољава клиничке критеријуме са утврђеном епидемиолошком везом

**Потврђен:** случај који задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме

## ПТИЧИЈИ ГРИП А (H5) ИЛИ ВИРУС А (H5N1) КОД ЉУДИ

### Клинички критеријуми

Особа са једним од следећа два симптома:

- повишена телесна температура и знакови/симптоми акутне респираторне инфекције
- смртни исход услед нејасне акутне респираторне болести.

### Лабораторијски критеријуми

Барем један од следећа три критеријума:

- изолација вируса инфлуенце А (H5N1) из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине вируса инфлуенце А (H5) у клиничком узорку
- специфични одговор антитела на вирус инфлуенце А (H5) (четвороструки или виши пораст титра или један високи титар антитела).

### Епидемиолошки критеријуми

Барем један од следећа четири критеријума:

- интерхумани пренос директним контактом (на удаљености до 1 м) са особом пријављеном као вероватан или потврђен случај
- изложеност у лабораторијским условима: код могуће изложености вирусу инфлуенце А (H5N1)
- директан контакт (на удаљености до 1 м) са инфицираним животињом која не припада домаћим перадима или дивљим птицама (нпр. са мачком или свињом), код које је потврђена инфекција вирусом инфлуенце А (H5N1)
- боравак у или посета подручју<sup>1</sup> где постоји сумња или је потврђена инфекција са вирусом инфлуенце А (H5N1), као и најмање још један од следећа два критеријума:
  - директни контакт (на удаљености до 1 м) са болесном или уинулом домаћом перади или дивљим птицама<sup>2</sup> у захваћеном подручју
  - посет домаћинству или фарми где су пријављени случајеви болесне или уинуле домаће перади током претходног месеца на захваћеном подручју.

### Класификација случаја

<sup>1</sup> Видети: Светска организација за здравље животиња – ОИЕ и Европска комисија (DG SANCO) Систем упозоравања на болести животиња, доступан са: [http://www.oie.int/eng/en\\_index.htm](http://www.oie.int/eng/en_index.htm), као и: [http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index\\_en.htm#](http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm#).

<sup>2</sup> Ово не укључује наизглед здраве животиње које су убијене, на пример, током лова.



**Могућ:** особа који задовољава клиничке и епидемиолошке критеријуме

**Вероватан:** особа са позитивним налазом вируса инфлуенце А (H5) или А (H5N1) добијеним у било којој лабораторији, осим у Националном референтном центру – лабораторији

**Потврђен случај на државном (националном) нивоу:** особа са позитивним налазом вируса инфлуенце А (H5) или А (H5N1) добијеним у Националном референтном центру – лабораторији

**Потврђен случај на нивоу СЗО:** особа са лабораторијском потврдом инфекције вирусом грипа из Колаборативног центра СЗО за вирус инфлуенце А (H5)

**БОТУЛИЗАМ**  
**(BOTULISMUS)**  
(*Clostridium botulinum*)

**Клинички критеријуми**

Укључене су све особе са барем једним од следећих клиничких облика:

Ботулизам пренесен храном (Алиментарни ботулизам)

Ботулизам након повреде.

Барем један од следећа два критеријума:

- билатерално оштећење кранијалних нерава (нпр. диплопија, нејасан вид, дисфагија, булбарна пареза)
- периферна симетрична парализа

Ботулизам одојчади: одојче са једним од следећих шест критеријума:

- опстипација
- летаргија
- смањено узимање хране
- птоза
- дисфагија
- општа мишићна слабост.

Облик ботулизма који обично захвата одојчад (узраста до 12 месеци) може такође захватити децу узраста више од 12 месеци и повремено одрасле особе, које имају промењену анатомску структуру и бактеријску флору гастроинтестиналног система.

**Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа два критеријума:

- изолација *Clostridium botulinum* из столице код ботулизма одојчади или из ране код ботулизма након озледе (изолација *Clostridium botulinum* из столице одраслих није релевантна за дијагнозу алиментарног ботулизма)
- налаз ботоксинског токсина у клиничким узорцима.

**Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа два критеријума:

- изложеност заједничком извору (храна, размена игала или сличног прибора)

- изложеност контаминираној храни/води за пиће.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** болесник који задовољава клиничке критеријуме са утврђеном епидемиолошком везом

**Потврђен:** болесник који задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме

## **БРУЦЕЛОЗА** **(BRUCELLOSIS)** (*Brucella spp.*)

### **Клинички критеријуми**

Укључене су све особе с повишеном телесном температуром и барем једним од следећих седам критеријума:

- знојење (профузно знојење, интензивног мириса, посебно ноћу)
- грозница
- артралгије
- слабост
- депресија
- главобоља
- анорексија.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа два критеријума:

- изолација *Brucella spp.* из клиничког узорка
- доказ специфичних антитела на *Brucella spp.* (стандардна реакција аглутинације, реакција везивања комплемента – RVK, ELISA).

### **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- изложеност контаминираној храни/води за пиће
- изложеност производима заражених животиња (млеко или млечни производи)
- пренос са животиње на човека (секретима или органима животиња нпр. вагинална течност, плацента)
- изложеност заједничком извору.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** болесник који задовољава клиничке критеријуме са утврђеном епидемиолошком везом

**Потврђен:** болесник који задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме

## **БОЛЕСТ УЗРОКОВАНА *CAMPYLOBACTER*-ом (*CAMPYLOBACTERIOSIS*) (*Campylobacter spp.*)**

### **Клинички критеријуми**

Све особе са барем једним од следећа три критеријума:

- дијареја
- бол у абдомену
- повишена телесна температура.

### **Лабораторијски критеријуми**

- изолација *Campylobacter spp.* из столице или крви

Уколико је могуће требало би извршити диференцијацију *Campylobacter spp.*

### **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећих пет критеријума:

- пренос са животиње на човека
- пренос са човека на човека
- изложеност заједничком извору
- изложеност контаминираној храни/води за пиће
- изложеност факторима из спољашње средине.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** болесник који задовољава клиничке критеријуме са утврђеном епидемиолошком везом

**Потврђен:** болесник који задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме

**ХЛАМИДИЈАЗА, ИНФЕКЦИЈА УЗРОКОВАНА**  
***CHLAMIDIA TRACHOMATIS (CHLAMIDIASIS)*, укључујући и**  
***LYMPHOGRANULOMA VENEREUM, LGV***  
***(Chlamidia Trachomatis)***

**Клинички критеријуми**

Особа са барем једним од следећих клиничких облика:

А. Инфекција са *C. Trachomatis* – која није *LGV*

Барем један од следећих шест:

- уретритис
- епидидимитис
- акутни салпингитис
- акутни ендометритис
- цервицитис
- проктитис.

Б. *LGV*

Барем један од следећих пет:

- уретритис
- генитална улцерација
- ингвинална лимфаденопатија
- цервицитис
- проктитис.

Код новорођенчади барем један од следећа два:

- коњунктивитис
- пнеумонија.

**Лабораторијски критеријуми**

Инфекција са *C. Trachomatis* – која није *LGV*

Барем један од следећа три критеријума:

- изолација *C. trachomatis* културом из узорка пореклом из урогениталног система или коњунктиве;

– налаз *C. trachomatis* у клиничком узорку откривањем антигена помоћу DFA теста;

– доказ нуклеинске киселине *C. trachomatis* у клиничком узорку.

### LGV

Барем један од следећа два критеријума:

– изолација *C. trachomatis* културом из узорка пореклом из урогениталног тракта или конјунктиве;

– доказ нуклеинске киселине *C. trachomatis* у клиничком узорку

и

– идентификација сероваријанте (геноваријанте) L1, L2 или L3.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Епидемиолошки подаци о преносу са човека на човека (сексуални контакт или вертикална трансмисија – трансмисија са мајке на дете).

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** особа која испуњава клиничке критеријуме са утврђеном епидемиолошком повезаношћу

**Потврђен:** особа која задовољава лабораторијске критеријуме за дијагнозу

**КОЛЕРА**  
**(CHOLERA)**  
(*Vibrio cholerae*)

**Клинички критеријуми**

Особа са барем једним од следећа два критеријума:

- дијареја
- повраћање.

**Лабораторијски критеријуми**

- изолација *V. cholerae* из клиничког узорка
- и
- доказ антигена О1 или О139 у изолату
- и
- доказ ентеротоксина *V. cholerae* или гена за ентеротоксин *V. cholerae* у изолату

**Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- изложеност заједничком извору
- пренос са човека на човека (интерхумани пренос)
- изложеност контаминираној храни/води за пиће
- изложеност факторима из спољашње средине.

**Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми са утврђеном епидемиолошком везом

**Потврђен:** болесник који задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме



## **ВАРИЈАНТА *CREUTZFELDT-JAKOB*-ОВЕ БОЛЕСТИ (vCJB)**

### **Анамнестички критеријуми (предуслови)**

- особе са прогресивним неуропсихијатријским поремећајем који траје барем шест месеци
- особе код којих рутински преглед не упућује на неку другу дијагнозу
- особе код којих не постоје подаци о излагању хуманим хипофизним хормонима или о трансплантату *dure mater*
- када нема доказа генетског (или наследног) облика преносне спонгиформне енцефалопатије

### **Клинички критеријуми**

Укључене су све особе са барем четири од следећих пет критеријума:

- рани психијатријски симптоми (депресија, анксиозност, апатија, повученост, илузије)
- перзистентни болни осећајни симптоми (бол и/или дизестезије)
- атаксија
- миоклонус или хореа или дистонија
- деменција.

### **Дијагностички критеријуми**

#### **Дијагностички критеријуми за потврђен случај:**

Неуропатолошки налаз: спонгиформне промене и опсежни депозити прионског протеина са флоридним плаковима у великом и малом мозгу

#### **Дијагностички критеријуми за вероватан или могућ случај:**

- ЕЕГ не показује типични изглед<sup>3</sup> спорадичне СЈВ у раној фази болести
- високи билатерални пулвинарни сигнал на МР (магнетској резонанци) мозга
- позитивна биопсија тонзиле.<sup>4</sup>

---

<sup>3</sup> Типичан изглед ЕЕГ-а у спорадичној СЈВ састоји се од генерализованих периодичних комплекса са појављивањем отприлике један на секунду. То се понекада види у каснијим фазама варијанте СЈВ.

<sup>4</sup> Биопсија тонзила се не препоручује да се ради рутински ни у случају са налазом ЕЕГ-а типичним за спорадичну СЈВ, али може бити корисна у сумњивим случајевима у којима су клиничке форме компатибилне са vCJB и када МР показује високи пулвинарни сигнал.

## Епидемиолошки критеријуми

Епидемиолошки податак о преносу са човека на човека (нпр. трансфузијом крви).

## Класификација случаја

**Могућ:** особа са позитивном анамнезом и испуњава клиничке критеријуме и негативан ЕЕГ на спорадичну СЈВ<sup>5</sup>

**Вероватан:** особа са позитивном анамнезом и испуњава клиничке критерије и негативан ЕЕГ на спорадичну СЈВ<sup>5</sup> и позитиван налаз МР мозга или

особа са позитивном анамнезом и позитивна биопсија тонзиле

**Потврђен:** особа са позитивном анамнезом и задовољава дијагностичке критеријуме за потврђен случај

---

<sup>5</sup> Типичан изглед ЕЕГ-а у спорадичној СЈВ састоји се од генерализираних периодичних комплекса са појављивањем отприлике један на секунду. То се понекада види у каснијим фазама варијанте СЈВ.

## **КРИПТОСПОРИДИОЗА** **(CRYPTOSPORIDIOSIS)** (*Cryptosporidium spp.*)

### **Клинички критеријуми**

Укључене су све особе са барем једним од следећа два критеријума:

- дијареја
- абдоминални бол.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- доказ ооциста *Cryptosporidium*-а у столици
- доказ *Cryptosporidium*-а у узорцима цревне течности или биопсије (биоптатима) танког црева
- доказ нуклеинске киселине *Cryptosporidium*-а у столици
- доказ антигена *Cryptosporidium*-а у столици.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећих пет критеријума:

- пренос са човека на човека (интерхумани пренос)
- изложеност истом извору
- пренос са животиње на човека
- изложеност контаминираној храни/води за пиће
- изложеност факторима из спољашње средине.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** случај који задовољава клиничке критеријуме и има утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** случај који задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме за дијагнозу

## **ДИФТЕРИЈА (DIPHTHERIA)**

(*Corynebacterium diphtheriae*, *Corynebacterium ulcerans* и *Corynebacterium pseudotuberculosis*)

### **Клинички критеријуми**

Свака особа са бар једним од следећих клиничких облика:

#### Класична респираторна дифтерија:

– болест горњих респираторних путева са ларингитисом или назофарингитисом или тонзилитисом

и

– адхерентна мембрана/псеудомембрана.

#### Блага респираторна дифтерија:

– болест горњих респираторних путева са ларингитисом или назофарингитисом или тонзилитисом

без

адхерентне мембране/псеудомембране.

#### Дифтерија коже:

– лезија коже.

#### Дифтерија осталих локализација:

– лезија конјунктива или слузокожа (различите локализације).

### **Лабораторијски критеријуми**

Изолација токсин продукујућих сојева (*Corynebacterium diphtheriae*, *Corynebacterium ulcerans* и *Corynebacterium pseudotuberculosis*) из клиничког узорка.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Бар један од следећих епидемиолошких критеријума:

– пренос са човека на човека

– пренос са животиње на човека.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** сваки случај који задовољава клиничке критеријуме класичне респираторне дифтерије

**Вероватан:** сваки случај који задовољава клиничке критеријуме било ког облика дифтерије и има епидемиолошке критеријуме за пренос са човека на човека или са животиње на човека

**Потврђен:** сваки случај који задовољава лабораторијске критеријуме и клиничке критеријуме за бар један облик дифтерије

## **ЕХИНОКОКОЗА** **(ECHINOCOCCOSIS)** (*Echinococcus spp.*)

### **Клинички критеријуми**

Нису поуздани у сврху праћења.

### **Дијагностички критеријуми**

Барем један од следећих пет критеријума:

- хистопатолошки или паразитолошки налаз *Echinococcus multilocularis* или *granulosus* (нпр. директним приказом протосколекса у течном садржају цисте)
- налаз *Echinococcus granulosus* циста(е) патогномоничне морфологије из узорака добијених хируршким захватом
- типичне лезије органа откривене коришћењем ЦТ, УЗ, МР које су потврђене серолошким тестовима
- налаз специфичних антитела на *Echinococcus spp.* који су потврђени високоспецифичним серолошким тестовима
- доказ нуклеинске киселине *Echinococcus multilocularis* или *granulosus* у клиничким узорцима.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Нису примењиви (Н.П.)

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:** случај који задовољава дијагностичке критеријуме

## ИНФЕКЦИЈЕ СА *ESCHERICHIA COLI* КОЈЕ ПРОДУКУЈУ *SHIGA TOXIN/VEROCYTO-TOXIN (STEC/VTEC)*

### Клинички критеријуми

#### STEC/VTEC дијареја

Свака особа са најмање једним од следећа два критеријума:

- дијареа
- бол у абдомену.

#### ХУС – Хемолитичко-уремички синдром

Свака особа са акутном бубрежном инсуфицијенцијом и најмање једним од следећа два критеријума:

- микроангиопатска хемолитичка анемија
- тромбоцитопенија.

### Лабораторијски критеријуми

Најмање један од следећа четири критеријума:

- изолација соја *E.coli* која ствара шига токсин (Stx) или преноси stx1 или stx2 гене
- изолација *E. coli* O157 која не ферментира сорбитол (не ствара Stx или није тестирана на stx гене)
- директна детекција делова нуклеинских киселина тј. гена Stx1 или Stx2 (без изолације соја)
- директна детекција слободног Stx у столици (без изолације соја).

Само за ХУС може се применити лабораторијски критеријум за потврду *STEC/VTEC*:  
серотип специфична антителиа на *E. coli*

Неопходно је, уколико је могуће, извршити изолацију и додатну карактеризацију премасеротипу, фаготипу, *eae* генима, и субтипovima Stx1/Stx2.

### Епидемиолошки критеријуми

Барем један од следећих пет критеријума:

- пренос са човека на човека (интерхумани пренос)
- изложеност заједничком извору

- пренос са животиње на човека
- изложеност контаминираној храни/питкој води
- изложеност факторима из спољашње средине.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** случај који задовољава клиничке критеријуме за ХУС

**Вероватан:** задовољава клиничке критеријуме и има утврђену епидемиолошку повезаност

**Потврђен:** задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме



## **ЂАРДИЈАЗА** **(GIARDIASIS, LAMBLIASIS)** (*Giardia lamblia*)

### **Клинички критеријуми**

Укључене су све особе са барем једним од следећа четири критеријума:

- дијареја
- абдоминални бол
- надутост
- знакови малапсорпције (нпр. стеатореја, губитак на телесној тежини).

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа два критеријума:

- доказ циста или трофозоиота *G. lamblia* у столицу, дуоденалној течности или у биоптату танког црева
- доказ антигена *G. lamblia* у столицу.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- изложеност контаминираној храни/води за пиће
- пренос с човека на човека (интерхумани пренос)
- изложеност истом извору
- изложеност факторима из спољашње средине.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** случај који задовољава клиничке критеријуме и има утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** случај који задовољава клиничке и лабораторијске критеријуме за дијагнозу

**КАПАВАЦ, ГОНОРЕЈА**  
**(GONORRHOEA)**  
(*Neisseria gonorrhoeae*)

**Клинички критеријуми**

Особа са барем једним од следећих осам критеријума:

- уретритис
- акутни салпингитис
- запаљенска болест мале карлице
- цервицитис
- епидидимитис
- проктитис
- фарингитис
- артритис

или

новорођенче са конјунктивитисом.

**Лабораторијски критеријуми**

Присутан барем један од следећа четири критеријума:

- изолација *Neisseria gonorrhoeae* из клиничког узорка
- детекција нуклеинске киселине *N. gonorrhoeae* у клиничком узорку
- демонстрација *N. gonorrhoeae* неамплифицирајућим пробним тестом нуклеинске киселине у клиничком узорку
- микроскопска детекција грам негативних интрацелуларних диплокока у брису уретре мушкарца.

**Епидемиолошки критеријуми**

Епидемиолошки податак о преносу са човека на човека (сексуални контакт или вертикална трансмисија – трансмисија са мајке на дете).

**Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** особа која испуњава клиничке критеријуме и епидемиолошки критеријум

**Потврђен:** особа која испуњава лабораторијске критеријуме за дијагнозу

## **HAEMOPHILUS INFLUENZAE, ИНВАЗИВНА БОЛЕСТ** (*Haemophilus influenzae*)

### **Клинички критеријуми**

Нису од значаја за потребе надзора.

### **Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећа два критеријума:

- изолација *Haemophilus influenzae* из нормално стерилног места
- налаз нуклеинске киселине *Haemophilus influenzae* из обично стерилног места.

Требало би урадити типизацију изолата, ако је то могуће.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Нису примењиви (Н.П.)

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:** сваки случај код кога су испуњени лабораторијски критеријуми

## **ХЕПАТИТИС А** (*Hepatitis A вирус – HAV*)

### **Клинички критеријуми**

Дискретно (неупадљиво) наступање симптома (нпр. умор, абдоминални болови, губитак апетита, интермитентне мучнине и повраћање)

и

барем један од следећа три критеријума:

- грозница
- жутица
- повишени ниво серумских трансминаза.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- налаз нуклеинске киселине хепатитис А вируса у серуму или столици
- налаз специфичних анти-HAV антитела (IgM класе)
- налаз антигена хепатитис А вируса у столици.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- пренос са човека на човека
- изложеност заједничком извору
- изложеност контаминираној храни/води за пиће
- изложеност факторима из спољашње средине.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** особа која испуњава клиничке критеријуме и има утврђену епидемиолошку повезаност

**Потврђен:** особа која испуњава клиничке критеријуме и лабораторијске критеријуме

## **ХЕПАТИТИС Б** (*Hepatitis B вирус – HBV*)

### **Клинички критеријуми**

Нису од значаја у епидемиолошком надзору.

### **Лабораторијски критеријуми**

Позитиван резултат најмање једног или више следећих тестова или комбинација тестова:

- тест за одређивање анти-НВс IgM антитела
- тест за одређивање површинског тј. “s” антигена хепатитис Б вируса (НBsAg)
- тест за одређивање “e” антигена хепатитис Б вируса (НВеAg)
- тест за одређивање нуклеинске киселине хепатитис Б вируса (НВV-DNK).

### **Епидемиолошки критеријуми**

Нису од значаја у епидемиолошком надзору.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:** особа која испуњава лабораторијске критеријуме

## **ХЕПАТИТИС Ц** (*Hepatitis C вирус – HCV*)

### **Клинички критеријуми**

Нису од значаја у епидемиолошком надзору.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- налаз нуклеинске киселине хепатитис Ц вируса (HCV RNK)
- налаз *core* антигена хепатитис Ц вируса (HCV-core Ag)
- налаз антитела специфичних на хепатитис Ц вирус (анти-HCV антитела) потврђен потврдним анти-HCV антитела тестом (нпр. *Immunoblot* тест) код особа старијих од 18 месеци без доказа о решеној инфекцији (елиминацији вируса тј. излечењу).

### **Епидемиолошки критеријуми**

Нису примењиви (Н. П.)

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:** особа која испуњава лабораторијске критеријуме

## **ГРИП, ИНФЛУЕНЦА** (*Influenza virus*)

### **Клинички критеријуми**

Присутна барем једна од следећих клиничких форми:

Обољење слично грипу (ILI, енгл. *Influenza-like illness*)

изненадни почетак симптома

и

барем један од следећа четири општа симптома:

- повишена телесна температура или осећај грознице
- слабост
- главобоља
- болови у мишићима

и

барем један од следећа три респираторна симптома:

- кашаљ
- гушобоља
- кратак дах.

Акутна респираторна инфекција (ARI)

Изненадни почетак најмање једног од следећа четири респираторна симптома:

- кашаљ
- гушобоља
- недостатак даха
- кориза

и потврда клиничара да је болест узрокована инфекцијом.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- изолација вируса инфлуенце из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине вируса инфлуенце у клиничком узорку
- налаз антигена вируса инфлуенце DFA тестом у клиничком узорку
- специфични одговор антитела на вирус инфлуенце.

Подтипизирање изолата треба учинити, ако је могуће.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Епидемиолошки податак о преносу са човека на човека.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** испуњени клинички критеријуми (ILI или ARI)

**Вероватан:** клинички компатибилан случај (ILI или ARI) са утврђеном епидемиолошком везом

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми (ILI или ARI).



## ГРИП А (H1N1), ИНФЛУЕНЦА А (H1N1) (*Influenza virus tina A (H1N1)*)

### Клинички критеријуми

Особа са једним од следећа три критеријума:

- повишена телесна температура  $>38^{\circ}\text{C}$  и знакови и симптоми акутне респираторне инфекције
- упала плућа (тешка респираторна болест)
- смрт услед неразјашњене акутне респираторне болести.

### Лабораторијски критеријуми

Барем један од следећих тестова:

- RT-PCR
- култивација (услов је постојање BSL 3 у националној референтној лабораторији)
- четвороструки пораст специфичних неутрализирајућих антитела на нови вирус инфлуенце А (H1N1) што захтева парне серуме, из акутне фазе болести и током опоравка, узетих у минималном размаку од 10 до 14 дана.

### Епидемиолошки критеријуми

Барем један критеријум од следећа три унутар седам дана пре почетка болести:

- особа у блиском контакту са потврђеним случајем инфекције новим вирусом инфлуенце А (H1N1) за време када је случај био болестан
- особа која је путовала у подручје где постоји податак о одржаном преносу новог вируса инфлуенце А (H1N1) са човека на човека
- особа која ради у лабораторији у којој се тестирају узорци на нови вирус инфлуенце А (H1N1).

### Класификација случаја

**Случај који се испитује:** особа која задовољава клиничке и епидемиолошке критеријуме

**Вероватан:** особа која задовољава клиничке и епидемиолошке критеријуме и са лабораторијским налазом позитивним на инфлуенцу А (тип није подтипизиран)

**Потврђен:** особа која задовољава лабораторијске критеријуме за потврду

## ЛЕГИОНАРСКА БОЛЕСТ

(*Legionella spp.*)

### Клинички критеријуми

Особа са упалом плућа.

### Лабораторијски критеријуми

**Лабораторијски критеријуми за потврђен случај Легионарске болести** – барем један од следећих три:

- изолација било којег микроорганизма *Legionella* из респираторних излучевина или обично стерилног места нпр. крви
- налаз специфичног *Legionella pneumophila* антигена у урину
- доказ специфичне реакције антителиа на *Legionella pneumophila* серогрупе 1 у парним серумима.

**Лабораторијски критеријуми за вероватан случај Легионарске болести**, барем један од следећих четири:

- налаз специфичног *Legionella pneumophila* антигена у респираторним излучевинама или у плућном ткиву код директног флуоресцентног бојења антителиа (DFA) применом моноклоналних реагенса (антитела)
- налаз *Legionella spp.* нуклеинске киселине у клиничком узорку (респираторне излучевине, плућно ткиво или нормално стерилно место)
- значајан пораст специфичних антителиа на *Legionella pneumophila* осталих серогрупа осим серогрупе 1 или пораст на друге *Legionella spp.* у парним серумима
- један једини високи титар специфичних серумских антителиа на *Legionella pneumophila* серогрупе 1.

### Епидемиолошки критеријуми

Нису примењиви (Н. П.)

### Класификација случаја

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** случај који има испуњене клиничке критеријуме уз барем један позитиван лабораторијски критеријум за вероватан случај

**Потврђен:** испуњени клинички критеријуми и барем један лабораторијски критеријум за потврђени случај

## **ЛЕПТОСПИРОЗА** **(LEPTOSPIROSIS)** (*Leptospira spp.*)

### **Клинички критеријуми**

Присутна:

- повишена температура

или барем два критеријума од следећих једанаест:

- грозница
- главобоља
- мијалгија
- суфузија конјунктиве
- хеморагије по кожи или слузницама
- осип
- жутица
- миокардитис
- менингитис
- бубрежно оштећење
- респираторни симптоми попут хемоптизе.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећих четири критеријума:

- изолација *Leptospira interrogans* или било које друге патогене *Leptospira spp.* из клиничког узорка
- доказ нуклеинске киселине *Leptospira interrogans* или било које друге патогене *Leptospira spp.* у клиничком узорку
- налаз *Leptospira interrogans* или било које друге патогене *Leptospira spp.* у клиничком узорку помоћу имунофлуоресценције
- специфични одговор антитела на *Leptospira interrogans* или било коју другу патогену *Leptospira spp.*

### **Епидемиолошки критеријуми**

Присутан барем један од следећа три критеријума:

- пренос са животиње на човека

- изложеност узрочнику из околине
- изложеност заједничком извору.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

**ЛИСТЕРИОЗА**  
**(*LISTERIOSIS*)**  
(*Listeria monocytogenes*)

**Клинички критеријуми**

Присутан барем један од следећа три критеријума:

- листериоза новорођенчади дефинисана као мртворођенче или

барем један критеријум од следећих пет у првом месецу живота:

- септичка грануломатоза
- менингитис или менингоенцефалитис
- септикемија
- диспнеја
- лезије коже, мукозе или конјунктива.

Листериоза у **трудноћи** дефинисана као барем један од следећа три ентитета:

- побачај у раној или касној трудноћи, мртворођенче или превремени порођај
- висока телесна температура
- симптоми слични грипу.

**Други облици** листериозе дефинишу се са најмање једним од следећих четири критеријума:

- висока телесна температура
- менингитис или менингоенцефалитис
- септикемија
- локализоване инфекције као нпр. артритис, ендокардитис и апсцеси.

**Лабораторијски критеријуми**

Присутан најмање један од следећа два критеријума:

- изолација *L. monocytogenes* из нормално стерилног места
- изолација *L. monocytogenes* из нормално нестерилног места код фетуса, мртворођенчета, новорођенчета или породиље унутар 24 сата од порођаја.

**Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- изложеност заједничком извору
- пренос са човека на човека (вертикална трансмисија)
- изложеност контаминираној храни/води за пиће.

### **Додатне информације**

Инкубација износи 3–70 дана, најчешће 21 дан.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми са утврђеном епидемиолошком везом

**Потврђен:** свака особа која испуни лабораторијске критеријуме

или

мајка са лабораторијски потврђеном листериозом код свог фетуса, мртворођенчета или новорођенчета

**МАЛАРИЈА**  
**(MALARIA)**  
(*Plasmodium spp.*)

**Клинички критеријуми**

Присуство грозница

или

постојање грознице у историји болести.

**Лабораторијски критеријуми**

Присуство најмање једног од следећа три критеријума:

- доказивање паразита маларије светлосним микроскопом у крвним размазима
- откривање *Plasmodium* нуклеинске киселине у крви
- откривање *Plasmodium* антигена.

По могућности идентификовати *Plasmodium spp.*

**Епидемиолошки критеријуми**

Нису примењиви (Н. П.)

**Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

**МАЛЕ БОГИЊЕ**  
**(MORBILLI)**  
(Morbilli virus)

**Клинички критеријуми**

Свака особа са повишеном телесном температуром

и

– макуло-папулозном оспом

и бар једним од следећа три симптома:

– кашаљ

– кориза

– конјунктивитис.

**Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећа четири критеријума:

– изолација вируса морбила из клиничког узорка

– налаз нуклеинске киселине вируса морбила у клиничком узорку

– специфичан одговор антитела на вирус морбила у серуму или пљувачци карактеристичан за акутну инфекцију

– налаз антигена вируса морбила методом DFA у клиничком узорку применом специфичних моноклонских антитела.

Лабораторијске резултате треба интерпретирати у складу са вакциналним статусом.

У случају недавне вакцинације, испитати на дивљи вирус морбила.

**Епидемиолошки критеријуми**

Епидемиолошки податак о преносу са човека на човека.

**Класификација случаја**

**Могућ:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** сваки случај који испуњава клиничке и епидемиолошке критеријуме

**Потврђен:** сваки случај који испуњава клиничке и лабораторијске критеријуме, а особа није недавно вакцинисана



## МЕНИНГОКОКНА БОЛЕСТ, ИНВАЗИВНА (*Neisseria meningitidis*)

### Клинички критеријуми

Присутан бар један од следећих критеријума:

- менингеални знаци
- петехијална оспа (хеморагијска)
- септични шок
- септични артритис.

### Лабораторијски критеријуми

Присутан бар један од следећа четири критеријума:

- изолација *Neisseria meningitidis* из обично стерилног места или из пурпурне лезије коже
- налаз нуклеинске киселине *Neisseria meningitidis* из обично стерилног места или из пурпурне лезије коже
- налаз антигена *Neisseria meningitidis* у цереброспиналној течности
- микроскопски доказ грамнегативних диплокока у цереброспиналној течности.

### Епидемиолошки критеријуми

Пренос са човека на човека.

### Класификација случаја

**Могућ:** случај који испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** случај који испуњава клиничке и епидемиолошке критеријуме

**Потврђен:** случај који има испуњене лабораторијске критеријуме

## **ЗАУШКЕ – МУМПС** **(PAROTITIS EPIDEMICA)** *(Virus mumps)*

### **Клинички критеријуми**

Свака особа са повишеном телесном температуром

и

најмање један од следећа три критеријума:

- изненадни почетак болног отицања паротидне жлезде (једнострано или обострано) или других пљувачних жлезди без другог очигледног узрока
- орхитис
- менингитис.

### **Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећа три критеријума:

- изолација вируса мумпса из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине вируса мумпса
- специфични одговор антитела на вирус мумпса у серуму или пљувачци, карактеристичан за акутну инфекцију.

Лабораторијске резултате треба интерпретирати у складу са вакциналним статусом.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Епидемиолошки податак о преносу са човека на човека.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** сваки случај који испуњава клиничке и епидемиолошке критеријуме

**Потврђен:** сваки лабораторијски потврђен случај, при чему особа није недавно вакцинирана. У случају недавне вакцинације налаз дивљег соја вируса мумпса сматра се потврдом болести

## **ВЕЛИКИ КАШАЉ** **(PERTUSIS)** (*Bordetella pertussis*)

### **Клинички критеријуми**

Присуство кашља у трајању најмање две недеље и бар један од следећа три критеријума:

- пароксизми кашља
  - зацењивање
  - повраћање након кашља
- или
- постављање дијагнозе великог кашља од стране лекара
- или
- апноичне епизоде код одојчета.

### **Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећа три критеријума:

- изолација *Bordetella pertussis* из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине *Bordetella pertussis* у клиничком узорку
- специфични одговор антитела на *Bordetella pertussis*.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Епидемиолошки податак о преносу са човека на човека.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** сваки случај који испуњава клиничке и епидемиолошке критеријуме

**Потврђен:** сваки случај који испуњава клиничке и лабораторијске критеријуме

**КУГА**  
**(PESTIS)**  
(*Yersinia pestis*)

**Клинички критеријуми**

Присутан барем један од следећих клиничких облика:

Бубонска куга:

- повишена телесна температура и
- изненадни почетак болног лимфаденитиса.

Септикемијска куга:

- повишена телесна температура.

Плућна куга:

- повишена телесна температура и
- барем један од следећа три симптома:
- кашаљ
  - болови у грудима
  - хемоптиза.

**Лабораторијски критеријуми**

Присутан барем један од следећа три критеријума:

- изолација *Yersinia pestis* из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине *Yersinia pestis* у клиничком узорку (F1 антиген)
- доказ реакције специфичног антителиа на антиген F1 *Yersinia pestis*.

**Епидемиолошки критеријуми**

Присутан један од следећа четири епидемиолошка критеријума:

- пренос са човека на човека
- пренос са животиње на човека
- изложеност у лабораторији (тамо где постоји могућа изложеност куги)
- изложеност заједничком извору.

**Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми уз утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** испуњени лабораторијски критеријуми

## **ПНЕУМОКОКНА ИНВАЗИВНА БОЛЕСТ** (*Streptococcus pneumoniae*)

### **Клинички критеријуми**

Нису од значаја за потребе надзора.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- изолација *Streptococcus pneumoniae* из обично стерилног места
- налаз нуклеинске киселине *Streptococcus pneumoniae* из обично стерилног места
- налаз антигена *Streptococcus pneumoniae* из обично стерилног места.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Нису примењиви (Н.П.)

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:** случај који испуњава лабораторијске критеријуме

**ДЕЧЈА ПАРАЛИЗА**  
**(POLIOMYELITIS ANTERIOR ACUTA)**  
(*Polio virus*)

**Клинички критеријуми**

- Свака особа млађа од 15 година са акутном флекцидном парализом (АФП) или
- Свака особа код које лекар постави сумњу на полиомијелитис

**Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећа три:

- изолација полиовируса из клиничког узорка и интратипска диференцијација узрочника – дивљи полиовирус (енгл. WPV)
- сој полиовируса вакциналног порекла (енгл. VDPV) – за VDPV треба да постоји сличност у бар 85% нуклеотидних секвенци WP1 дела вируса са вакциналним вирусом
- полиовирус сличан Сејбиновом соју: интратипска диференцијација се спроводи у лабораторији за полимијелитис која је акредитована од стране СЗО-а (код VDPV-а је >1% па до 15% секвенци WP1 дела вируса различито од вакциналног вируса истог серотипа).

**Епидемиолошки критеријуми**

Присутан бар један од следећа два критеријума:

- епидемиолошки податак о преносу са човека на човека
- подаци о путовању у ендемско подручје или у подручје са сумњом или потврђеном циркулацијом полио вируса.

**Класификација случаја**

**Могућ:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** сваки случај који испуњава клиничке и епидемиолошке критеријуме

**Потврђен:** сваки случај који испуњава клиничке и лабораторијске критеријуме

**Q ГРОЗНИЦА**  
**(*FEBRIS Q*)**  
(*Coxiella burnetii*)

**Клинички критеријуми**

Присутан барем један од следећа три критеријума:

- повишена телесна температура
- пнеумонија
- хепатитис.

**Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- изолација *Coxiella burnetii* из клиничког узорка
- доказ нуклеинске киселине *C. burnetii* у клиничком узорку
- специфични одговор антителиа на *C. burnetii* (IgG или IgM фазе II).

**Епидемиолошки критеријуми**

Присутан барем један од следећа два критеријума:

- изложеност заједничком извору
- пренос са животиње на човека.

**Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

**БЕСНИЛО**  
**(RABIES, LYSSA)**  
(*Lyssa virus*)

**Клинички критеријуми**

Присутан акутни енцефаломијелитис и барем два критеријума од следећих седам:

- промена осећаја на месту животињског угриза
- пареза или парализа
- спазам мишића гутања
- хидрофобија
- делиријум
- конвулзије
- анксиозност.

**Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- изолација вируса беснила из клиничког узорка
- доказ нуклеинске киселине вируса беснила у клиничком узорку (пљувачка или ткиво мозга)
- налаз вирусних антигена DFA методом у клиничком узорку
- специфични одговор антитела на вируса беснила доказан тестом неутрализације у серуму или цереброспиналној течности.

Лабораторијски резултати се морају интерпретирати у складу са вакциналиним и имунизационим статусом.

**Епидемиолошки критеријуми**

Присутан барем један од следећа три критеријума:

- пренос са животиње на човека (животиње са сумњивом или потврђеном инфекцијом)
- изложеност заједничком извору (иста животиња)
- пренос са човека на човека (трансплантација).

**Класификација случаја**

**Могућ:** испуњени клинички критеријуми

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми



**ЦРБЕНКА**  
**(RUBELLA)**  
*(Rubella virus)*

**Клинички критеријуми**

Свака особа са изненадном појавом генерализоване макулопапулозне оспе и бар један критеријум од следећих пет:

- цервикална лимфаденопатија
- субокципитална лимфаденопатија
- постаурикуларна лимфаденопатија
- артралгија
- артритис.

**Лабораторијски критеријуми за потврду случаја**

Присутан бар један од следећа три критеријума:

- изолација вируса рубеле из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине вируса рубеле у клиничком узорку
- специфичан одговор антитела на вирус рубеле (IgG) у серуму или пљувачци.

**Лабораторијски критеријуми за вероватан случај**

- Специфичан одговор антитела (IgM)\* на вирус рубеле

Лабораторијски резултати се морају интерпретирати у складу са вакциналним статусом.

- \* Код сумње на рубелу у трудноћи неопходно је потврдити позитиван IgM резултат (нпр. ниски авидитет рубела специфичног IgG теста). У одређеним ситуацијама, као нпр. у потврђеној епидемији рубеле, налаз рубела IgM може се сматрати потврдним код особа које нису трудне.

**Епидемиолошки критеријуми**

Епидемиолошки податак о преносу са човека на човека.

**Класификација случаја**

**Могућ:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме и бар један од следећа два:

- епидемиолошку повезаност
- лабораторијске критеријуме за вероватан случај.

**Потврђен:** сваки случај, који у случају да особа није недавно вакцинисана, испуњава лабораторијске критеријуме за потврду случаја. У случају недавне вакцинације, сваки случај код кога је доказан дивљи сој рубела вируса.

**РУБЕЛА, КОНГЕНИТАЛНА**  
**(укључујући конгенитални рубела синдром)**  
*(Rubella virus)*

**Клинички критеријуми**

Конгенитална рубела инфекција (КРИ) – клинички критеријуми се не могу дефинисати

Конгенитални рубела синдром (КРС)

- свако дете млађе од једне године или мртворођенче са бар два критеријума са листе А

или

- један критеријум са листе А и један критеријум са листе Б.

**Листа А**

- катаракта
- конгенитални глауком
- конгенитална срчана болест
- губитак слуха
- пигментна ретинопатија

**Листа Б**

- пурпура
- спленомегалија
- микроцефалија
- застој у развоју
- менингоенцефалитис
- радиолуцентна болест костију
- жутица која започиње унутар 24 сата после рођења

**Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећа четири критеријума:

- изолација рубела вируса из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине рубела вируса
- специфични одговор антитела (IgM) на рубела вирус

– присуство IgG антитела на рубела вирус у узрасту од 6 до 12 месеци (бар два узорка са сличном концентрацијом IgG).

Лабораторијски резултати се морају интерпретирати у складу са вакциналним статусом.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Свако одојче или мртворођенче од мајке код које је доказана рубела инфекција током трудноће (пренос са човека на човека, вертикална трансмисија).

### **Класификација случаја – конгенитална рубела**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** одојче или мртворођенче које није тестирано или су лабораторијски резултати негативни, при чему постоји бар једно од следећег:

- епидемиолошки критеријум и бар један клинички критеријум за КРС са листе А
- испуњени клинички критеријуми за КРС.

**Потврђен:** мртворођенче са испуњеним лабораторијским критеријумима или одојче са испуњеним лабораторијским критеријумима, при чему постоји бар једно од следећег:

- епидемиолошки критеријуми
- бар један клинички критеријум за КРС са листе А.

## САЛМОНЕЛОЗА (*SALMONELLOSIS*)

(*Salmonella* spp. осим *S. typhi* и *S. paratyphi*)

### Клинички критеријуми

Барем један од следећа четири критеријума:

- пролив
- повишена телесна температура
- абдоминални болови
- повраћење.

### Лабораторијски критеријуми

Изолација *Salmonella* (нетифусних, непаратифусних) из столице, урина, било којег места на телу (нпр. инфициране ране) или из било којег обично стерилног места (нпр. крви, ликвора, кости, синовијалне течности).

### Епидемиолошки критеријуми

Барем један од следећих пет критеријума:

- пренос са човека на човека
- изложеност заједничком извору
- пренос са животиње на човека
- изложеност *Salmonella*-ма из околине
- изложеност контаминираној храни/води за пиће.

### Класификација случаја

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

## **ТЕШКИ АКУТНИ РЕСПИРАТОРНИ СИНДРОМ – SARS** (SARS-coronavirus, SARS-CoV)

### **Клинички критеријуми**

Присутна температура или податак о температури у анамнези и барем један од следећа три критеријума:

- кашаљ
- отежано дисање
- недостатак даха

и

Барем један од следећа четири критеријума:

- радиолошки доказ упале плућа
- радиолошки доказ акутног респираторног дистрес синдрома
- налаз упале плућа на обдукцији
- налаз респираторног дистрес синдрома на обдукцији

и

Нема друге могуће дијагнозе која би могла у потпуности објаснити болест.

### **Лабораторијски критеријуми за потврђен случај**

Барем један од следећа три критеријума:

– изолација вируса у култури ћелија из било којег клиничког узорка и идентификација SARS-CoV користећи методу попут RT-PCR

– налаз SARS-CoV нуклеинске киселине у барем једном од следећа три:

- најмање два различита клиничка узорка (нпр. назофарингеални брис и столица)
- исти клинички узорак прикупљен у два или више наврата током трајања болести (нпр. секвенцијски назофарингеални аспирати)
- два различита теста или поновљени RT-PCR користећи нови RNA екстракт из оригиналног клиничког узорка приликом сваког тестирања

– специфични одговор антитела на SARS-CoV и то на један од следећа два начина:

- сероконверзија на ELISA или IFA тесту у акутном и реконвалесцентном серуму, тестираним истовремено (парни серуми)
- четвороструки или већи пораст титра антитела у акутном и реконвалесцентном серуму, тестираним истовремено (парни серуми).

## **Лабораторијски критеријуми за вероватан случај**

Барем један од следећа два критеријума:

- један позитиван тест антитела на SARS-CoV
- позитиван PCR за SARS-CoV у једном клиничком узорку или тесту.

## **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- свака особа са најмање једним од следећа три критеријума:
  - запослени под повећаним ризиком излагању вирусу SARS-CoV (нпр. лабораторијски радници који раде са живим SARS-CoV/SARS-CoV сличним вирусима или који раде на пословима спремања/складиштења клиничких узорака узетих од особа сумњивих и/или инфицираних са SARS-CoV; особље које је у контакту с дивљим или другим животињама за које се сматра да су резервоари SARS-CoV, односно екскретима или секретима тих животиња)
  - блиски контакт<sup>6</sup> са особом/особама са потврђеним SARS-ом или под сумњом на SARS
  - податак о путовању или пребивање у подручју захваћеним епидемијом SARS-а.
- два или више здравствених радника<sup>7</sup> из исте установе у којих је до болести дошло у раздобљу од 10 дана, а са клиничком сликом SARS-а.
- три или више особа (здравствени радници и/или пацијенти и/или посетиоци) епидемиолошки везаних за исту здравствену установу у којих је до болести дошло у раздобљу од 10 дана, а са клиничком сликом SARS-а.

## **Класификација случаја изван епидемијског периода**

(Такође се односи на подручја или земљу које нису захваћене током епидемије)

---

<sup>6</sup> Блиским контактом сматра се особа која брине о пацијенту, живи са или је била у директном контакту са секретима респираторног тракта, телесним течностима и/или екскретима (нпр. фецес) зараженог SARS-ом.

<sup>7</sup> У овом контексту термин „здравствени радник” означава све запослене у болници.

**Могућ:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза уз испуњене лабораторијске критеријуме за вероватан случај

**Национално потврђен случај:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми за потврду случаја ако је тестирање спроведено у националном референтном центру – лабораторији

**Потврђен случај:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми за потврду случаја ако је тестирање спроведено од референтне лабораторије СЗО сертификоване за SARS

### **Класификација случаја у време епидемије**

Односи се на земљу/подручје за време епидемије у којој је барем једна особа лабораторијски потврђена од стране референтне лабораторије СЗО сертификоване за SARS.

**Могућ:** испуњени клинички критеријуми

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза са национално потврђеним или потврђеним случајем

**Национално потврђен случај:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми за потврду случаја ако је тестирање спроведено у националној референтној лабораторији

**Потврђен случај:** испуњен један од следећа три критеријума

– испуњени клинички и лабораторијски критеријуми за потврду случаја ако је тестирање спроведено од стране референтне лабораторије СЗО за SARS

– национално потврђен случај уз утврђену епидемиолошку везу са ланцем преноса ако је барем један случај независно верификован од референтне лабораторије СЗО сертификоване за SARS

– испуњени клинички критеријуми и испуњени лабораторијски критеријуми за вероватан случај са епидемиолошком везом са ланцем преноса ако је барем један случај независно потврђен од референтне лабораторије СЗО сертификоване за SARS.



**ДИЗЕНТЕРИЈА, ШИГЕЛОЗА**  
**(*DYSENTERIA BACILLARIS, SHIGELLOSIS*)**  
*(Shigella spp.)*

**Клинички критеријуми**

Барем један критеријум од следећа четири:

- пролив
- повишена телесна температура
- повраћање
- абдоминални болови.

**Лабораторијски критеријуми**

- Изолација *Shigella spp.* из клиничког узорка

**Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећих пет критеријума:

- пренос са човека на човека
- изложеност заједничком извору
- пренос са животиње на човека
- изложеност контаминираној храни/води за пиће
- изложеност у животној средини/околини.

**Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

**ВЕЛИКЕ БОГИЊЕ**  
**(*VARIOLA VERA*)**  
(*Variola virus*)

**Клинички критеријуми**

Свака особа са бар једним критеријумом од следећа два:

– повишена телесна температура

и

– оспа коју карактеришу везикуле или чврсте пустуле истог развојног стадијума претежно центрифугалне дистрибуције.

Атипични облици болести дефинисани су као бар један од следећа четири критеријума:

– хеморагичне лезије

– пљоснате мекане лезије које не прогредирају до везикула

– вариола без ерупције

– блажи облици.

**Лабораторијски критеријуми**

**Лабораторијски критеријуми за потврду случаја**

Бар један од следећа два лабораторијска теста:

– изолација вариола вируса из клиничког узорка праћена секвенцирањем (само овлашћене Р4 лабораторије)

– налаз нуклеинске киселине вариола вируса у клиничком узорку праћен секвенционирањем.

Лабораторијске резултате треба интерпретирати у складу са вакциналним статусом.

**Лабораторијски критеријуми за вероватан случај**

– Идентификација ортопокс вирусних партикула електронском микроскопијом.

**Епидемиолошки критеријуми**

Бар један од следећа два критеријума:

– пренос са човека на човека

– изложеност у лабораторији (ако постоји могућа изложеност вариола вирусу).

## **Класификација случаја**

**Могућ:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме и најмање један од следећа два критеријума:

– утврђен епидемиолошки критеријум (пренос са човека на човека) са потврђеним случајем болести

– испуњени лабораторијски критеријуми за вероватан случај.

**Потврђен:** сваки случај који испуњава лабораторијске критеријуме за потврду случаја

**Током епидемије:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме уз утврђене епидемиолошке критеријуме

## **СИФИЛИС** **(*SYPHILIS, LUES*)** **(*Treponema pallidum*)**

### **Клинички критеријуми**

#### Примарни сифилис

Особа са једним или више меких шанкрова (чирева), најчешће безболних, у подручју гениталне, перинеалне, аналне регије или у устима, на слuzници ждрела или на другим локацијама мимо гениталне регије.

#### Секундарни сифилис

Особа са барем једним од следећих пет клиничких показатеља:

- дифузни макуло-папулозни осип који често захвата дланове и стопала
- генерализована лимфаденопатија
- *Condyloma lata*
- енантем
- дифузна алопеција.

#### Рани латентни сифилис (< 1 године)

Особа без симптома која је имала симптоме компатибилне симптомима раног стадијума сифилиса у претходних 12 месеци.

#### Касни латентни сифилис (> 1 године)

Особа која испуњава лабораторијске критеријуме (специфични серолошки тестови).

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- доказ *Treponema pallidum* у ексудатима лезија или ткивима помоћу микроскопије у тамном пољу
- доказ *Treponema pallidum* у ексудатима лезија или ткивима помоћу теста директне флуоресценције антитела (DFA тест)
- доказ нуклеинске киселине *Treponema pallidum* у ексудатима лезија или ткивима (PCR или NAAT тест)

- налаз антитела *Treponema pallidum* скрининг тестовима (ТРНА, ТРПА или ЕИА)

и

додатни налаз:

Тр-IgM антитела (помоћу IgM-ELISA, IgM imunoblot или 19 S-IgM-FTA-abs теста)

или

анти-кардиолипин non-Тр антитела (RPR, VDRL тест)  
потврђен другим (секундарним) IgM тестом.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Примарни/секундарни сифилис: пренос са човека на човека (сексуални контакт).

Рани латентни сифилис (< 1 године): пренос са човека на човека (сексуални контакт) у претходних/последњих 12 месеци.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** особа која испуњава клиничке критеријуме и за коју је утврђена епидемиолошка повезаност (са потврђеним случајем)

**Потврђен:** особа која испуњава лабораторијске критеријуме за потврду случаја

## СИФИЛИС (КОНГЕНИТАЛНИ и НЕОНАТАЛНИ) (*Treponema pallidum*)

### Клинички критеријуми

Дете млађе од две године са барем једним од следећих десет критеријума:

- хепатоспленомегалија
- мукокутане лезије
- *Condyloma lata*
- перзистирајући ринитис
- жутица
- псеудопарализа (услед периоститиса и остеохондритиса)
- захваћеност централног нервног система
- анемија
- нефротски синдром
- малнутриција.

### Лабораторијски критеријуми

#### Лабораторијски критеријуми за потврђен случај

Барем један од следећа три критеријума:

- доказ *Treponeme pallidum* помоћу микроскопије у тамном пољу у материјалу из пупчаника, плаценте, назалног секрета или кожных лезија
- доказ *Treponeme pallidum* DFA-TP тестом у материјалу из пупчаника, плаценте, назалног секрета или кожных лезија
- налаз *Treponeme pallidum* – специфичног IgM (FTA-abs, EIA)

и

реактиван не-трепонемски тест (VDRL, RPR) у серуму детета.

#### Лабораторијски критеријуми за вероватан случај

Барем један од следећа три:

- реактивни резултат VDRL теста у узорку цереброспиналне течности (VDRL-CSF тест)
- реактивни не-трепонемски и трепонемски серолошки тестови у серуму мајке
- титар не-трепонемских антитела у серуму детета је четвороструко или више већи од титра антитела у серуму мајке.\*

\* Серум детета и мајке се морају тестирати истовремено.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Дете са утврђеном епидемиолошком повезаношћу (вертикална трансмисија – трансмисија са мајке на дете).

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** дете са испуњеним клиничким критеријумом и са утврђеним барем једним од следећа два:

- епидемиолошка повезаност
- испуњен лабораторијски критеријум за вероватан случај.

**Потврђен:** дете које испуњава лабораторијске критеријуме за потврду случаја

## **ТЕТАНУС, ЗЛИ ГРЧ** (*Clostridium tetani*)

### **Клинички критеријуми**

Свака особа са бар два од следећа три критеријума:

- болне контракције мишића, примарно мишића вилице и врата које доводе до спазма лица познатог као тризмус и *rizus sardonikus*
- болне контракције мишића трупа
- генерализовани спазми, често опистотонус.

### **Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећа два критеријума:

- изолација *Clostridium tetani* из инфицираног подручја (ране)
- налаз токсина тетануса у узорку серума.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Нису применљиви (Н. П.).

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** сваки случај који испуњава клиничке критеријуме

**Потврђен:** сваки случај који испуњава клиничке и лабораторијске критеријуме



# КРПЕЉСКИ МЕНИНГОЕНЦЕФАЛИТИС

(КМЕ вирус)

## Клинички критеријуми

Присутност симптома упале ЦНС-а (нпр. менингитис, менингоенцефалитис, енцефаломијелитис, енцефалорадикулитис).

## Лабораторијски критеријуми

### Лабораторијски критеријуми за потврђен случај:\*

Барем један критеријум од следећих пет:

- КМЕ специфична IgM и IgG антитела у крви
- КМЕ специфична IgM антитела у цереброспиналној течности
- сероконверзија или четвороструки пораст специфичних КМЕ антитела у парним узорцима серума
- доказ КМЕ вирусне нуклеинске киселине у клиничком узорку
- изолација КМЕ вируса из клиничког узорка.

### Лабораторијски критеријуми за вероватни случај:

- Доказ КМЕ специфичних IgM антитела у једном узорку серума.

## Епидемиолошки критеријуми

Изложеност заједничком извору (непастеризовани млечни производи).

## Класификација случаја

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми за вероватни случај,

или

испуњени клинички критеријуми и утврђена епидемиолошка веза

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми за потврђен случај

\* Серолошке резултате треба интпретирати према вакциналном статусу и претходном излагању другим инфекцијама флавируса. Потврђени случајеви у таквим ситуацијама требали би се оцјењивати анализом неутрализације серума или другим одговарајућим анализама.

## КОНГЕНИТАЛНА ТОКСОПЛАЗМОЗА (*Toxoplasma gondii*)

### Клинички критеријуми

Није значајно у сврху праћења.

### Лабораторијски критеријуми

Барем један од следећа четири критеријума:

- доказ *T. gondii* у телесним ткивима или течностима
- налаз нуклеинске киселине *T. gondii* у клиничком узорку
- доказ специфичне реакције антитела (IgM, IgG, IgA) на токсоплазму код новорођенчета
- трајно стабилни титрови IgG-а на токсоплазму код дојенчета.

### Епидемиолошки критеријуми

Нису примењиви (Н. П.)

### Класификација случаја

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** Н. П.

**Потврђен:** испуњени лабораторијски критеријуми код дојенчета

## **ТРИХИНЕЛОЗА** **(TRICHINELLOSIS, TRICHINOSIS)** (*Trichinella spp.*)

### **Клинички критеријуми**

Присутна барем три од шест следећих симптома:

- повишена телесна температура
- мишићна осетљивост и бол
- пролив
- едем лица
- еозинофилија
- хеморагије конјунктиве, мрежњаче и под ноктима.

### **Лабоаторијски критеријуми**

Најмање један од два следећа критеријума:

- доказ ларви *Trichinella* у узорку ткива добијеног биопсијом мишића
- доказ реакције антитела специфичних за *Trichinell*-у (IFA тест, ELISA или *Western Blot*).

### **Епидемиолошки критеријуми**

Присутан барем један од следећа два критеријума:

- изложеност контаминираној храни (месу)
- изложеност заједничком извору.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми уз утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

## ТУБЕРКУЛОЗА (*TUBERCULOSIS*)

(*Mycobacterium tuberculosis complex*)

### Клинички критеријуми

Особа која задовољава следећа два критеријума: – знаци, симптоми и/или радиолошки налаз који указује на активну туберкулозу било које локализације

и

- одлука клиничара да особу лечи комплетним режимом анти-туберкулозне терапије

или

- случај откривен после смрти са патолошким налазом који указује на активну туберкулозу која би захтевала лечење антитуберкулотским лековима у случају да је пацијент био дијагностикован пре смрти.

### Лабораторијски критеријуми

#### Лабораторијски критеријуми за потврду дијагнозе

Бар један од следећа два критеријума:

- изолација *Mycobacterium tuberculosis complex*-а (осим *Mycobacterium bovis* – BCG) из клиничког узорка
- детекција нуклеинске киселине *Mycobacterium tuberculosis complex*-а у клиничком узорку

и

- позитиван налаз микроскопије у смислу постојања ацидоалкохолорезистентних бацила (АРБ) или присуство флуоресцентно обојеног бацила на светлосном микроскопу.

#### Лабораторијски критеријуми за вероватан случај

Бар један од следећа три критеријума:

- позитиван микроскопски налаз на ацидоалкохолорезистентне (АРБ) бациле или присуство флуоресцентно обојеног бацила на светлосном микроскопу
- детекција нуклеинских киселина *Mycobacterium tuberculosis complex*-а у клиничком узорку

– хистололошки доказано присуство гранулома.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Нису примењиви (Н. П.)

### **Класификација случаја**

**Могућ:** особа која испуњава клиничке критеријуме

**Вероватан:** особа која испуњава клиничке критеријуме и лабораторијске критеријуме за вероватан случај

**Потврђен:** особа која испуњава клиничке критеријуме и лабораторијске критеријуме за потврђен случај

**ТУЛАРЕМИЈА**  
**(TULARAEMIA)**  
(*Francisella tularensis*)

**Клинички критеријуми**

Присутан барем један од следећих клиничких облика:

улцерогландуларна туларемија

- кожни улкус
- и
- регионална лимфаденопатија

гландуларна туларемија

- повећани и болни лимфни чворови без улкуса

окулогландуларна туларемија

- конјунктивитис
- и
- регионална лимфаденопатија

орофарингеална туларемија

- цервикална лимфаденопатија

и

барем један критеријум од следећа три:

- стоматитис
- фарингитис
- тонзилитис.

интестинална туларемија

Барем један од следећа три критеријума:

- абдоминални бол
- повраћање
- пролив.

плућна туларемија

- упала плућа

тифоидна туларемија

Барем један од следећа два критеријума:

- повишена температура без раних локалних знакова и симптома
- септикемија.

### **Лабораторијски критеријуми**

Барем један од следећа три критеријума:

- изолација *Francisella tularensis* из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине *Francisella tularensis* у клиничком узорку
- доказ о реакцији антитела специфичног за *Francisella tularensis*.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Присутан барем један од следећа три критеријума:

- изложеност заједничком извору
- пренос са животиње на човека
- изложеност контаминираној храни/води за пиће.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми уз утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

## ТРБУШНИ ТИФУС/ПАРАТИФУС (*Salmonella typhi/paratyphi*)

### Клинички критеријуми

Барем један од следећа два критеријума:

- трајна грозница
- најмање два од следећа четири критеријума:
  - главобоља
  - релативна брадикардија
  - непродуктивни кашаљ
  - пролив, констипација, нелагода или абдоминални болови.

Паратифус има клиничке знаке сличне трбушном тифусу, али обично блажег интензитета.

### Лабораторијски критеријуми

– Изолација *Salmonella typhi/paratyphi* из клиничког узорка

### Епидемиолошки критеријуми

Присутан барем један од следећа три критеријума:

- изложеност заједничком извору
- пренос са човека на човека
- изложеност контаминираној храни/води за пиће.

### Класификација случаја

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми уз утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми



## ВИРУСНЕ ХЕМОРАГИЈСКЕ ГРОЗНИЦЕ

### Клинички критеријуми

Барем један од следећа два критеријума:

- повишена телесна температура
- хеморагијске манифестације различитих облика које могу довести и до вишеструког затајивања органа.

### Лабораторијски критеријуми

Барем један од следећа два критеријума:

- изолација специфичног вируса из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине специфичног вируса из клиничког узорка и генотипизација.

### Епидемиолошки критеријуми

Присутан барем један од следећих критеријума:

- путовање у последњих 21 дан у подручја за која се зна или се верује да имају случајеве вирусне хеморагијске грознице
- контакт у последњих 21 дан са вероватним или потврђеним случајем вирусне хеморагијске грознице код кога је болест наступила у последњих шест месеци.

### Класификација случаја

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми уз утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми

## **WEST NILE ГРОЗНИЦА** (*West Nile virus* инфекција, WNV)

### **Клинички критеријуми**

Свака особа са грозницом

или

најмање једним од два наведена критеријума:

– *Encephalitis*

– *Meningitis*.

### **Лабораторијски критеријуми**

#### **Лабораторијски тестови за потврду случаја**

Најмање један од наведених четири критеријума:

– изолација *West Nile virusa* (WNV) из крви или цереброспиналне течности

– откривање WNV нуклеинске киселине у крви или цереброспиналној течности

– откривање WNV специфичних антитела (IgM) у цереброспиналној течности

– присуство високог титра WNV IgM antitela

и

откривање WNV IgG антитела,

и

потврда тестом неутрализације.

#### **Лабораторијски тест за вероватан случај**

– WNV специфични одговор антитела у серуму

Лабораторијски резултати треба да буду интерпретирани у сагласности са вакциналним статусом против флавивируса.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Најмање једна од две епидемиолошке повезаности:

– пренос са животиње на човека (боравак, посета или изложеност комарцима у подручјима где је WNV ендемичан код коња или птица)

– пренос са човека на човека (вертикална трансмисија, трансфузија крви, трансплантати).

## **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** свака особа са присуством клиничких критеријума

и

са најмање једним од два наведена:

- утврђена епидемиолошка повезаност
- лабораторијски тест за вероватан случај.

**Потврђен случај:** свака особа код које су испуњени лабораторијски критеријуми за потврду случаја

## **ЖУТА ГРОЗНИЦА**

*(Вирус жуте грознице)*

### **Клинички критеријуми**

– Присутна грозница (повишена температура)

и бар један од следећа два критеријума:

- жутица
- генерализована крварења.

### **Лабораторијски критеријуми**

Бар један од следећих пет критеријума:

- изолација вируса жуте грознице из клиничког узорка
- налаз нуклеинске киселине вируса жуте грознице
- налаз антигена вируса жуте грознице
- специфични одговор антитела на вирус жуте грознице
- налаз типичних хистопатолошких лезија јетре на обдукцији.

Лабораторијске резултате треба интерпретирати у складу са вакциналним статусом.

### **Епидемиолошки критеријуми**

Путовање у последњих недељу дана у подручја за која се зна (ендемска подручја) или се верује/зна да имају случајеве жуте грознице.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми уз епидемиолошке критеријуме

**Потврђен:** код особа које нису недавно вакцинисане испуњени клинички и лабораторијски критеријуми; а код особа које су недавно вакцинисане налаз дивљег соја вируса жуте грознице

## **ЈЕРСИНИОЗА (*YERSINIOSIS*)**

(*Yersinia enterocolitica*, *Yersinia pseudotuberculosis*)

### **Клинички критеријуми**

Присутан барем један од следећих пет критеријума:

- повишена температура
- пролив
- повраћање
- бол у абдомену (псеудоапендицитис)
- тenezми.

### **Лабораторијски критеријуми**

Иzolација патогене *Yersinia enterocolitica* или *Yersinia pseudotuberculosis* из клиничког узорка

### **Епидемиолошки критеријуми**

Барем један од следећа четири критеријума:

- пренос са човека на човека
- изложеност заједничком извору
- пренос са животиње на човека
- изложеност контаминираној храни.

### **Класификација случаја**

**Могућ:** Н. П.

**Вероватан:** испуњени клинички критеријуми уз утврђену епидемиолошку везу

**Потврђен:** испуњени клинички и лабораторијски критеријуми